

2023 m. gegužės 10 d. Nr. (IN-23)-09

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL MOKESČIŲ DIDINIMO INDIVIDUALIAI VEIKLAI PAGAL PAŽYMĄ IR VEIKLOS PAGAL VERSLO LIUDIJIMĄ IŠDAVIMO IR APMOKESTINIMO TVARKOS KEITIMO

Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacijos (toliau – Asociacija), pažymi, kad kreiptis į valdžios institucijas ir prašyti įsiklausyti į smulkiųjų verslininkų bei jų atstovų nuomonę bei siūlymus verčia Finansų ministerijos parengtas Mokestinės pertvarkos projektas, kuris iš esmės neatitinka smulkiųjų verslininkų, besiverčiančių individualia veikla pagal pažymą ir pagal verslo liudijimą lūkesčių.

Pažymėtina, kad į Mokestinės pertvarkos projekto rengimo darbo grupės sudėtį buvo įtraukta ir Asociacija, kuri dalyvavo, teikė siūlymus, tačiau siūlymus apibendrinančio darbo grupės posėdžio nebuvo.

Atkreipiamė dėmesį, kad visuomenei susipažinti pateiktame projekte dalis siūlomų mokestinės tvarkos pakitimų tokių, kaip verslo liudijimų išdavimo tvarkos keitimas ir suvaržymas, darbo grupės vykusiuose posėdžiuose nebuvo nei pristatyta, nei svarstoma. Taip pat visiškai neatsižvelgta į diskusijose išsakytus ir raštu teiktus siūlymus rengiant patubulintą mokestinės pertvarkos projektą.

Asociacija, vertindama esamą ekonominę, socialinę situaciją šalyje, smulkaus verslo suvaržymus pandemijos metu, energijos krizes, infliaciją, konkurencines kovas, įtemptas baimes keliančias saugumo nuotaikas, nepritaria Finansų ministerijos vienašališkai parengtam Mokestinės pertvarkos projektui, kuriame siūloma didinti mokesčius smulkiesiems individualios veiklos verslo subjektams ir keisti apmokestinimo tvarkas verslo liudijimų turėtojams. Manome, kad teisingiausia būtų atsižvelgti į visas ištikusias ir esamas smulkaus verslo problemas, ekonominius lūkesčius, įtakas socialinei aplinkai ir į **Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos valdybos posėdžio LTVV-23/04/11** rašte (pridedamas) išdėstytas priežastis ir Mokestinės pertvarkos, liečiančios individualią veiklą ir verslo liudijimus, projektui nepritari. Asociacija, įvertindama tai, kad Finansų ministerijos siūlomas Mokestinės pertvarkos projektas bus svarstomas Vyriausybėje ir LR Seime, teikia argumentus ir šiuos siūlymus, kuriuos teikė Finansų ministerijai, taip pat ir LR Seimo frakcijoms bei komitetams įvertinti:

I. DĖL INDIVIDUALIOS VEIKLOS PAGAL PAŽYMĄ APMOKESTINIMO

- 1. Palikti šiuo metu taikomą apmokestinimą smulkiesiems individualios veiklos pagal pažymą verslo subjektams (5 proc. GPM iki 20 tūkst. apmokestinamųjų pajamų. Nuo 20 tūkst. apmokestinamųjų pajamų iki 60 VDU taikyti 15 proc. GPM).**

Argumentai: 1) Šiuo sudėtingu ekonominiu laikotarpiu mokesčių didinimas neigiamai įtakotų smulkaus verslo galimybes išlikti, plėtotis ir konkuruoti verslo rinkoje.

2) Siekiant išvengti aukštų pajamų, dėl kurių kyla įvairiausi vertinimai ir kaltinimai, kad su IDV uždirbamos didžiulės pajamos, kurios yra per menkai apmokestinamos, gal reikėtų nustatyti IDV metinę apyvartos ribą, pvz., 300 tūkst. eurų metinę ribą arba iki 60 VDU, kurias viršijus būtų privalu pereiti į juridinę verslo formą. Manytina, kad tada aiškiai pasimatytų, kas sugeneruoja tas aukštas pajamas, kiek ir kokius mokesčius sumoka.

Gal būtų paaiškėtų kas iš tiesų yra tie galimi „Gyvulių ūkio“ veikėjai.

2. Dėl nedarbo draudimo.

Argumentai:

- 1) Asociacija pritartų IDV nedarbo draudimo 1.31 proc. tarifui nuo MMA.
- 2) Siūlytina pasvarstyti galimybę 1.31 proc. tarifui taikyti ir nuo apmokestinamųjų pajamų, tačiau tik subjektui sutikus, siekiant gauti didesnes išmokas nedarbo atveju.
- 3) Nedarbo draudimo netaikyti pensijinio amžiaus asmenims ir turintiems darbo santykius. Nes jie neturėtų galimybių pasinaudoti išmokomis. Tačiau būtinos išsamios diskusijos su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir verslo formų atstovais dėl aiškaus ir teisingo draudimo sąlygų sureglamentavimo.

3. Dėl PVM ribos padidinimas.

Argumentai: Pagal ekonominę aplinką, infliaciją, ir kitus rodiklius PVM ribos padidinimas turėjo būti seniai išspręstas.

2psl.

Mūsų turima žinia, Seime seniai guli parengti projektai, kuriuos reikia priimti – nesvarbu, ar pertvarkai bus pritarta ar nepritarta. Jeigu Seimas pritaro šios ribos padidinimui, šį pakeitimą reiktų taikyti atgaline data (nuo 2023 m.). Pažymėtina, kad 2020 m. ES Komisija sutiko tenkinti Lietuvos Vyriausybės prašymą padidinti metinę PVM ribą iki 55 tūkst. eurų ribos ir davė sutikimą šią ribą taikyti atgaline data. Tikėtina, kad ir šį kartą nedarytų kliūčių, nes iki 2025 m. valstybėms narėms leidžiama pasinaudoti smulkiąjam verslui skirta specialia PVM schema padidinti apyvartos ribas iki 85 tūkst. eurų. Todėl, įvertinus esamą sudėtingą situaciją, infliaciją, prekių ir paslaugų kainas, konkurencines galimybes, būtų tikslinga PVM ribą didinti daugiau nei iki 55 tūkst. eurų. Taip pat, esant tokioms pat aplinkybėms, Asociacija prašo (PVM įstatymo 71¹ str.) PVM padidinti apyvartos ribą prekėms, įvežamoms iš ES šalių PVM mokėtojų, nuo 14 tūkst. eurų iki 30 tūkst. eurų per metus.

II. DĖL VERSLO LIUDIJIMŲ IŠDAVIMO IR APMOKESTINIMO TVARKOS

1. Nekeisti individualios veiklos pagal verslo liudijimą išdavimo ir apmokestinimo tvarkos.

Argumentai: Verslo liudijimą galima išsiimti tik iš anksto atsiskaitant už VSD, PSD, VL nustatytus mokesčius. Ši supaprastintos apskaitos verslo forma yra patogi gyventojams legaliai užsiimti galima veikla, sukurti sau darbo vietą, atsiskaityti su valstybe, gauti pajamas, mokėti mokesčius, išlaikyti save ir savo šeimas. Tai itin reikšminga verslo forma regionuose. Asociacija prašo palikti šiuo metu galiojančią tvarką veiklai pagal verslo liudijimą ir teikia šiuos argumentus bei siūlymus:

2. Nemažinti pajamų ribos, kurią viršijus negalėtų būti mokamas fiksuoto dydžio pajamų mokestis, nuo 45 000 eurų iki 20 000 eurų per mokestinį laikotarpį, palikti veiklai pagal verslo liudijimą galioti šiuo metu taikomą 45 tūkst. apyvartos ribą.

Argumentai: Esant tokiai aukštai infliacijai, paslaugų ir kainų padidėjimui, išsilaikyti versle iš 20 tūkstančių metinės apyvartos didžiojoje dalyje veiklų rūšių sąraše finansiškai neįmanoma. Nes apyvarta nėra pelnas ar apmokestinamos pajamos. Tai yra apyvarta, iš kurios neatimtos visos verslo išlaidos ir privalomi mokesčiai. Kas yra apyvarta? Apyvartą sudaro įsigytoms, pagamintoms prekėms ar parduodamai paslaugai, pritaikius tam tikrą antkainį, parduotų prekių ar paslaugų galutinė suma.

Pritaikius patį pelningiausią 25-30 proc. antkainį, kurį, beje, esant tokiai ekonominei, socialinei situacijai šiandieninėje verslo rinkoje, prekiaujant pramoninėmis, maisto ir savo gamybos prekėmis ir paslaugomis, taikyti būtų rizikinga, nes dėl išaugusios kainos tiek prekės, tiek paslaugos būtų nepaklausios.

Tarkim, taikant 25-30 proc. antkainį, su 20 tūkst. eurų apyvarta būtų galima uždirbti tik 5000-6000 tūkst. eurų per metus. Atėmus verslo išlaidas (vietos nuoma, energijos, vandens, automobilio eksploatacijos išlaidos, komunalinius patarnavimus, privalomi verslo ir socialiniai mokesčiai), kurios, mūsų paskaičiavimais, vidutiniškai sudaro nuo 2000 iki 5000 eurų per metus, parodo, kad su 20 tūkst. eurų apyvarta, geriausiu atveju, būtų galima uždirbti apytiksliai 2500 eurų pelną per metus (per mėnesį apie 200 eurų). Vadinasi, iš 88 veiklų, esančių veiklų rūšių sąraše, ne maža dalis veiklų atlikėjų neturėtų galimybių išlikti verslo rinkoje. Ir tik apie 30 veiklų galėtų išlikti mažesnėje apyvartoje, arba tie, kuriems veikla pagal verslo liudijimą yra tik papildoma veikla, dirba ne pilną mėnesį, dirba samdomą darbą. Tačiau prekybinės ir gamybinės veiklos su teise parduoti savo produkciją bei paklausesnės paslaugų veiklos, kurios patiria dideles išlaidas, išsilaikyti verslo rinkoje neturėtų galimybių.

Būtina įvertinti, kad verslo liudijimų turėtojai dažniausiai yra vyresnio amžiaus gyventojai, ir veikla pagal verslo liudijimus yra pagrindinė verslo forma regionuose, kuriuose ekonominė situacija nėra tolygi didmiesčių ekonominei situacijai ar galimybėms susirasti darbą.

Neatmestina ir tai, kad apyvartos ribojimas paskatins apyvartų slėpimą ir nelegalią veiklą. Sumažinus apyvartos ribą, sumažės sumokami mokesčiai į savivaldybių biudžetus. Savivaldybių tarybos, įvertindamos ekonominę socialinę situaciją, verslumo ir užimtumo galimybes savivaldybėje, sprendžia kokius fiksuotus pajamų dydžius nustatyti, kad gyventojai vykdydami veiklas pagal verslo liudijimą pajėgtų susimokėti verslo ir socialinius mokesčius, išlaikyti savo šeimas ir nenuieiti į socialinę paramą. Primintina ir tai, kad smulkieji verslininkai dar labai sunkiai atsisgauna po jų verslo suvaržymo pandeminio laikotarpio, tai finansų ministerijos siūlymai griežtinti ir riboti jų verslą nėra grįsti sąžiningumo ir teisingumo principais, kuriuos taip plačiai deklaruoja ministerija.

3. Neriboti verslo liudijimo išdavimą minimaliam 30 kalendorinių dienų laikotarpiui, leisti verslo liudijimą išsiimti ir pageidautinomis dienomis.

Argumentai: Šiuo metu verslo liudijimas gali būti išsiimamas pageidautinam dienų skaičiui visam mėnesiui ir ilgesniam laikotarpiui. Įvertinant tai, kad verslo liudijimas suteikia galimybę uždirbti ir papildomas pajamas, kai

3psl.

asmuo turi darbo santykius ir verslo liudijimas jam gali būti tik papildoma veikla ir jis turi galimybę veiklą vykdyti tik nedarbo dienomis arba jo veikla pagal verslo liudijimą gali būti ribojama dėl veiklos vykdymo vietos nustatyto darbo grafiko, yra pensijinio amžiaus ir šia veikla pageidauja užsiimti tik jam patogiomis dienomis, augina vaikus ir tik tam tikromis dienomis gali turėti galimybę vykdyti veiklą ir t.t.

Asociacijos manymu, riboti dienų skaičių nėra jokio pagrindo, nes gyventojas turėtų susimokėti mokesčius už visa mėnesį, tačiau turėtų galimybę dirbti tik tam tikromis dienomis. Toks sprendimas būtų visiškai neteisingas. Tačiau jei asmuo nori veiklą vykdyti pagal verslo liudijimą tam tikromis dienomis ir jis nėra socialiai draustas, tai VSD, kaip ir PSD įmokas turėtų mokėti už pilną mėnesį nuo MMA. Tokiu būdu verslo liudijimo turėtojas sukauptų reikiamą darbo stažą senatvės pensijai gauti.

4. Senatvės pensininkus, vykdančius veiklas pagal verslo liudijimą, atleisti nuo PSD mokesčio.

Argumentai: Šio draudimo įmokos nemoka senatvės pensininkai IDV, IĮ, MB, TŪB steigėjai. Ūkininkai iki 4 EDV PSD įmokas moka 2.3 proc. nuo MMA. Būtina atkreipti dėmesį į tai, kad verslo liudijimų turėtojai pensininkai, siekdami gauti papildomas pajamas ir taip prisidurti prie mažų pensijų, yra apmokestinami PSD mokesčiu, **kai tuo tarpu pensininkai, besiverčiantys kitomis veiklų formomis, nuo šio mokesčio yra atleisti.** Diskusijose su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vadovais, buvo akcentuota, kad tai neteisingas apmokestinimas, tačiau jų nuomone ši klausimą turėtų spręsti Sveikatos apsaugos ministerija. Asociacija šiuo klausimu kreipėsi ir į šią ministeriją, tačiau jokio atsakymo nėra gavusi. Asociacijos manymu, pensininkus, vykdančius veiklą pagal verslo liudijimą, neteisinga apmokestinti mokesčiu, kurį jau yra senai sumokėję, ir reikia suteikti galimybę veikla pagal verslo liudijimą užsidirbti papildomas pajamas pragyvenimui.

5. Palikti verslo liudijimą gyvenamosios paskirties patalpų nuomai.

Argumentai: Iki verslo liudijimų nuomai įvedimo, gyvenamųjų patalpų nuomojimas vyko, tačiau nemokant jokių mokesčių į savivaldybių biudžetus. Būtent Verslo liudijimas nuomai ir buvo įvestas Asociacijos ir Finansų ministerijos pastangomis, kad suteikti galimybę norintiems (daugiausiai tai lietė kurortinių poilsinių, turistinių vietovių ar turinčius laisvas patalpas gyventojus) jas legaliai nuomot.

Panaikinus verslo liudijimą nuomai, gyventojai individualios veiklos pažyma nesinaudos, nes IDV nuomos veikla nėra leidžiama. GPM 15 proc. nuo gaunamų nuomos pajamų sumokėjimas bus sudėtingas pajamų „įrodinėjimais“, todėl tikėtina, kad dalis patalpų savininkų vėl gali sugrįžti į šešėlinę veiklą. Asociacijos nuomone gyventojams yra patogų išsiimti verslo liudijimą, sumokant savivaldybės nustatytą mokestį. Primintina, kad su vienu verslo liudijimu galima išnuomot tik vienas patalpas, todėl suinteresuotų asmenų kalbos, kad su verslo liudijimų išnuomojami ištisi kvartalai, viešbučiai ar namai, yra netiesa.

Tikėtina, kad siūlymas panaikinti verslo liudijimą nuomai atsirado dėl konkurencinių tikslų, kad gyventojai naudotųsi viešbučių apgyvendinimo paslaugomis.

6. Nenaikinti galimybės su verslo liudijimu teikti paslaugas ir parduoti prekes juridiniams asmenims.

Argumentai: Šiuo metu yra leidžiama parduoti prekes ir paslaugas juridiniams asmenims už 4,5 tūkst. eurų per metus. Jei ši galimybė bus panaikinta, tai verslo liudijimų turėtojai neteks galimybės dalyvauti smulkiuose viešuose pirkimuose. Taip pat juridiniai asmenys neturės galimybių įsigyti prekių ar paslaugų iš verslo liudijimo turėtojo. Tai nėra didžiuliai pinigai, kurie darytų neigiamą įtaką valstybės biudžetui, bet verslo liudijimų turėtojui galimybė uždirbti pajamas tikrai sumažės. Asociacija prašo Vyriausybės įvertinti asociacijos pateiktus siūlymus bei argumentus ir nepritarti Finansų ministerijos siūlymams didinti mokestinę naštą smulkiesiems verslininkams, besiverčiantiems individualia veikla pagal pažymą, taip pat ir verslo liudijimų išdavimo ir apmokestinimo tvarkos suvaržymui.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos valdybos posėdžio raštas LTVV-23/04/11, 2 lapai.

Lietuvos Smulkiųjų Verslininkų ir
Prekybininkų Asociacijos (LSVPA) pirmininkė

Zita Sorokienė

Lietuvos Smulkiųjų Verslininkų ir
Prekybininkų Asociacija (LSVPA)
Olandų g. 10A – 5; 02300 Vilnius;
mob. tel.; 8 616 41626;
asociacija@lsvpa.lt ; zsorokiene@gmail.lt

